

1. predavanje

OSNOVE GLASBENE TEORIJE

Jakob Barbo

**OSNOVNI GLASBENI ELEMENTI IN NJIHOVI
MEDSEBOJNI ODNOSI (ZAČETNI TEČAJ)**

MojeZnanje.si

O MENI

MojeZnanje.si

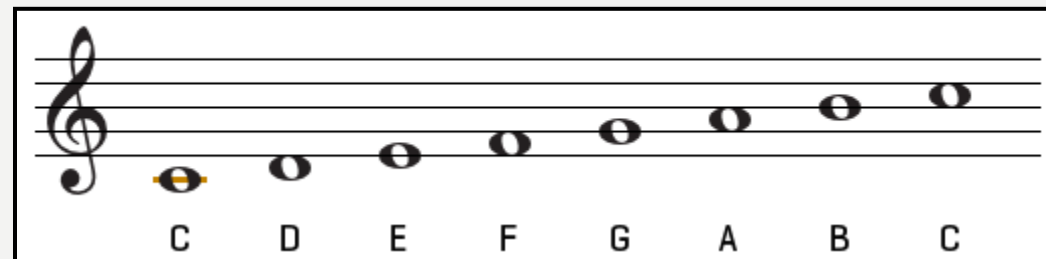
VAŠE ŽELJE, VPRAŠANJA, PRIČAKOVANJA

- <dopolni>

VSEBINA

- 1. predavanje
 - Kaj je glasba?
 - Organizacija tonov v lestvico
 - Višaji? Nižaji?
 - VAJE!

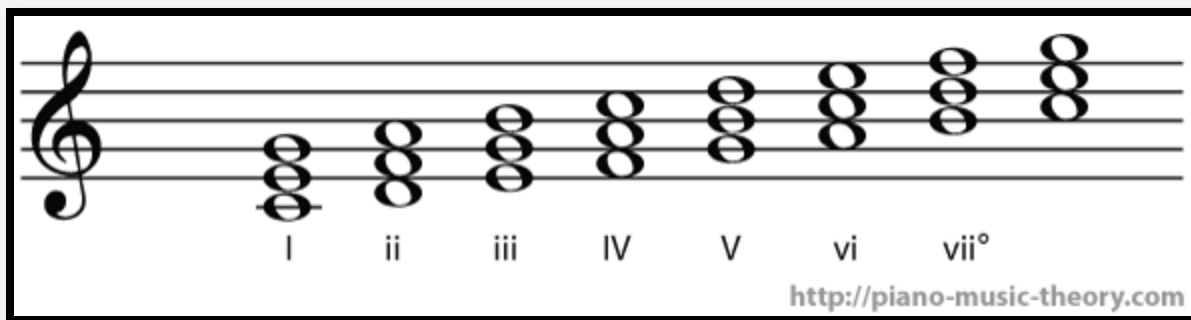

vir: <http://www.piano-keyboard-guide.com/key-of-c.html>

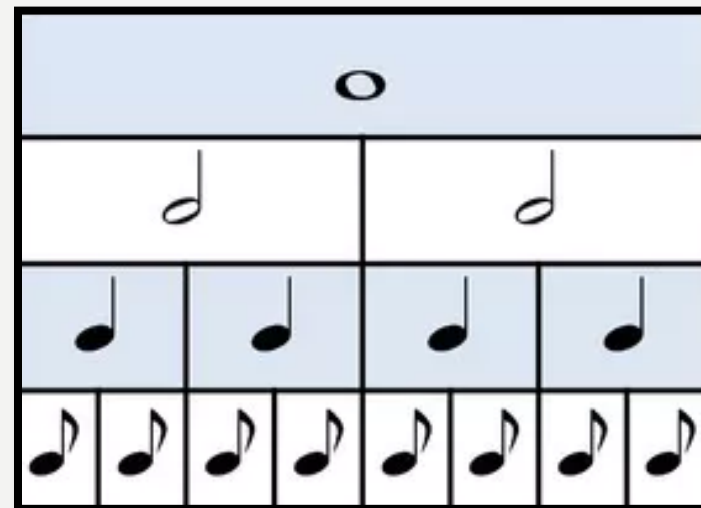

MojeZnanje.si

- 2. predavanje
 - Kaj se zgodi, ko dva ali trije toni zvenijo hkrati?
 - Vrste intervalov in akordov
 - VAJE!

- 3. predavanje
 - Kako zapišemo ritem?
 - Takt, metrum
 - Podelitve celinke
 - VAJE!

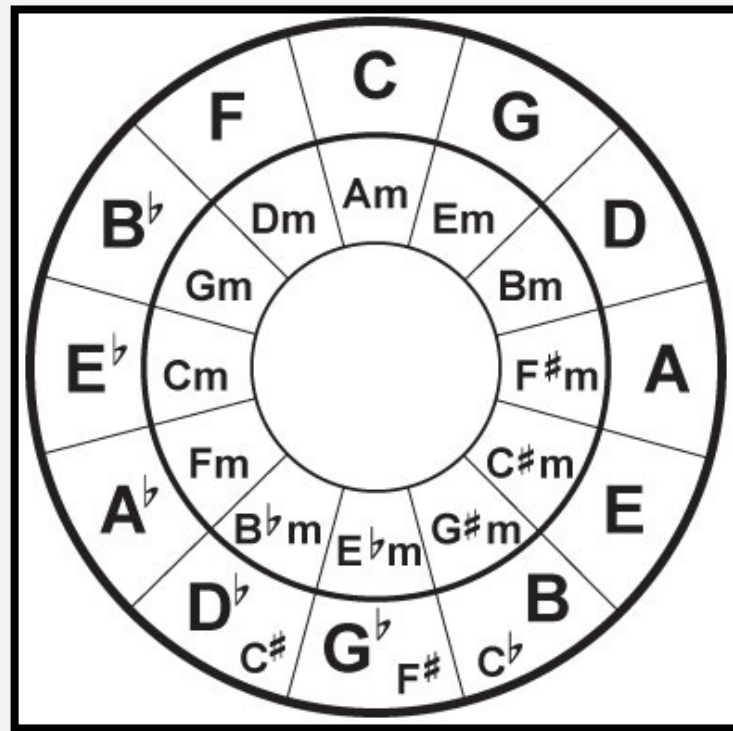

vir: <https://www.teacherspayteachers.com>

MojeZnanje.si

- 4. predavanje
 - Različne lestvice
 - Durov kvintni krog
 - VAJE!

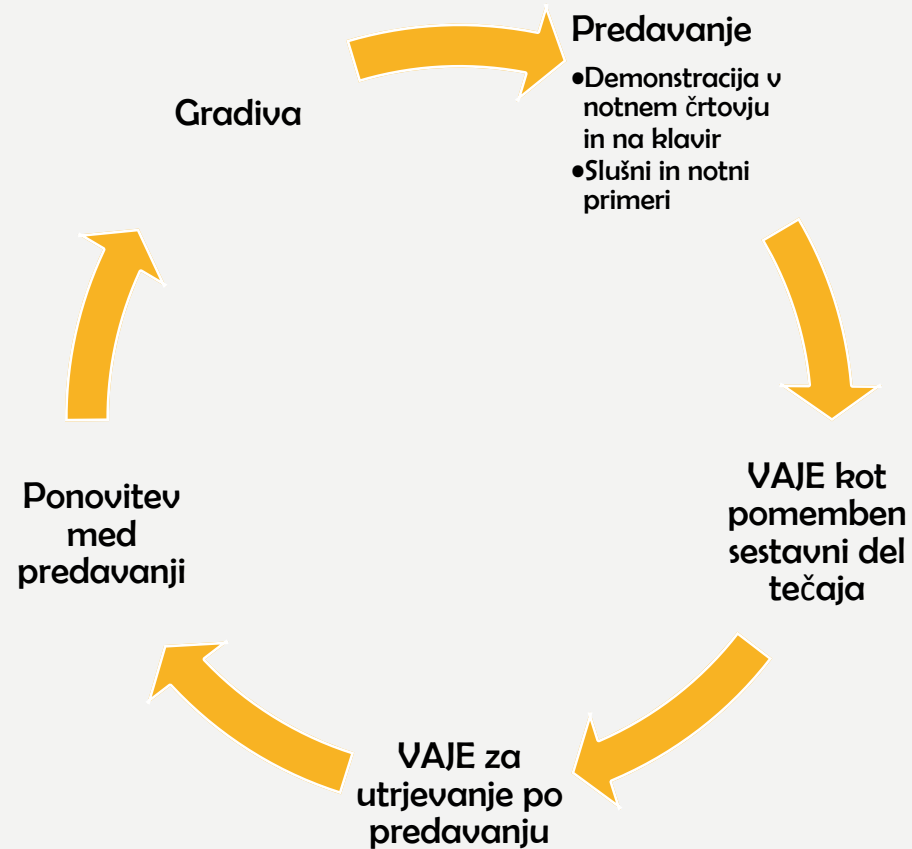

vir: <https://spinditty.com/>

MojeZnanje.si

POTEK

- Ob koncu preverjanje znanja

CILJI

- Orientacija v notnem zapisu
 - Zapis različnih lestvic
 - Uporabno za igranje instrumentov, petje, skladanje ...
 - Izhodišče za nadaljevalni in napredni tečaj
-
- Naučiti se razmišljati o glasbi!

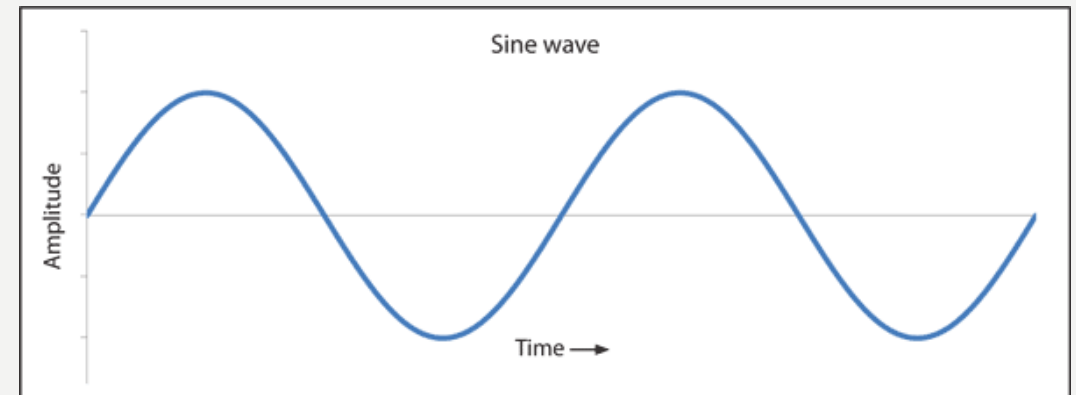
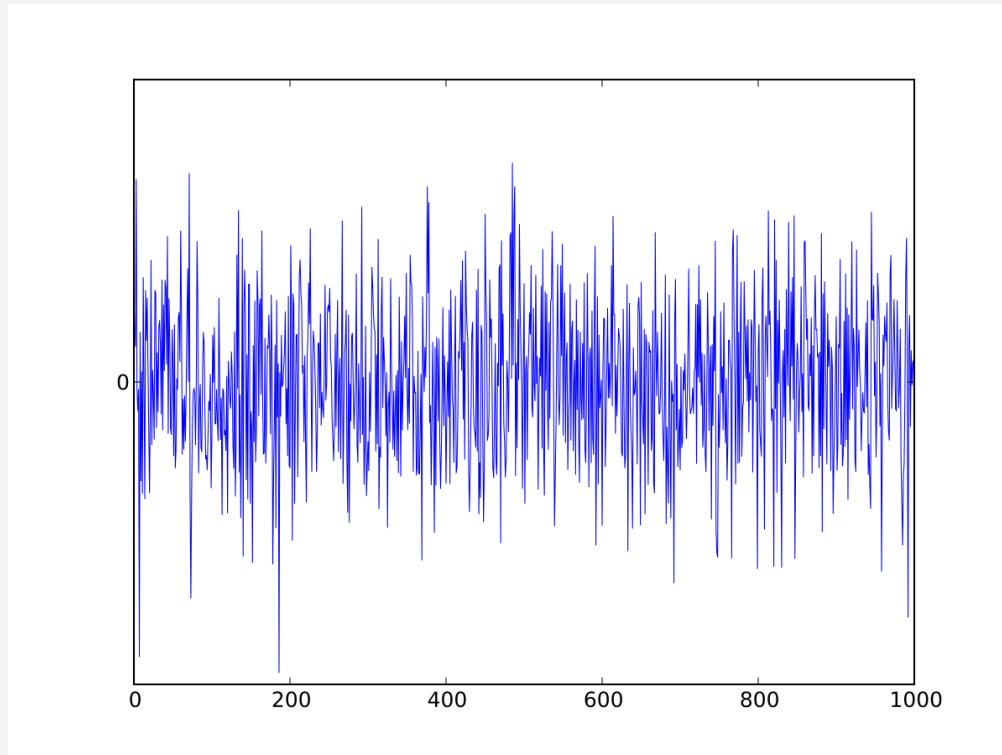
ZAKAJ KLASIČNA GLASBA? KAJ MISLITE O NJEJ?

GRADIVA

- https://unilj-my.sharepoint.com/:f:/g/personal/jb8346_student_unilj_si/EmgxIUl91G1AkuOcegFYShAB-EmRX1XdtwVerxRe9x-X_A?e=sfWn90

ŠUM, SINUSNI TON

“GLASBA JE V ČASU UREJENA IN
OBLIKOVANA VRSTA TONOV,
ZVENOV IN ŠUMOV.”

Glasba kot umetnost
– delovanje
človekove psihe za
ustvarjanje in
razumevanje

Glasba kot znanost–
fizikalno dejstvo,
valovanje s fizikalnimi
lastnostmi

^ς ΟΣΟΝ ΖΗΣ ΦΑΙΝΟΥ
^κ ΜΗΔΕΝ ΟΛΘ^ς ΣΥ
^ς ΛΥΠΟΥ ΠΡΟΣΟΛΙ
^ι ΓΟΝΕΣ ΤΙΤΟ ΖΗΝ
^κ ΤΟΤΕ ΛΟΣΟΧΡΟ
^κ ΝΟΣΑΤΑΙ ΤΕΙ

Jubilate deo uniuersa terra iubila
 te deo uniuersa ter
 ra psalmum dicite nomini eius
 uenite & audite & narrabo uob omnia
 quanta fecit dominus a
 meo alle
 luia.

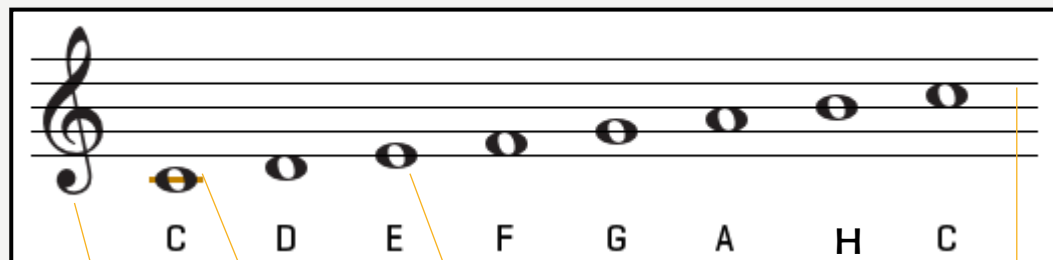

Names	punctum	virga	pes	clivis	torculus	porrectus	climacus	scandicus	quilisma
Modern equivalent	.	•	••	••	•••	•••	•••	•••	
French Square Notation	■	┐	▢	▣	▤	▥	▦	▧	▨
St Gall	- -	/ /	✓ ✓	∩	∪	∪	/.	! /	- u
Messine	~ - .	✓	✓ ~	γ ~	∪ ~	∪ ~	∪ ~	! /	✓
Breton	.	/	✓ !	γ :	γ γ	∪	:	! /	!
Aquitanian	..	^	^	:	∪	∪	:	! /	✓
Palaeo-Frankish	..		/ :	γ :	∩	∪	:	! /	
Beneventan	.	1	✓	1 γ	∪	∪	:	!	✓

NOTNI ZAPIS

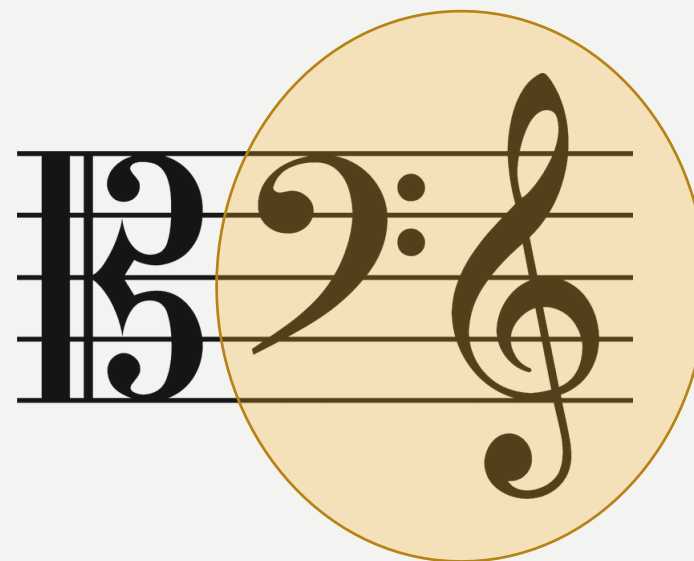

violinski ključ

pomožna
črta

nota

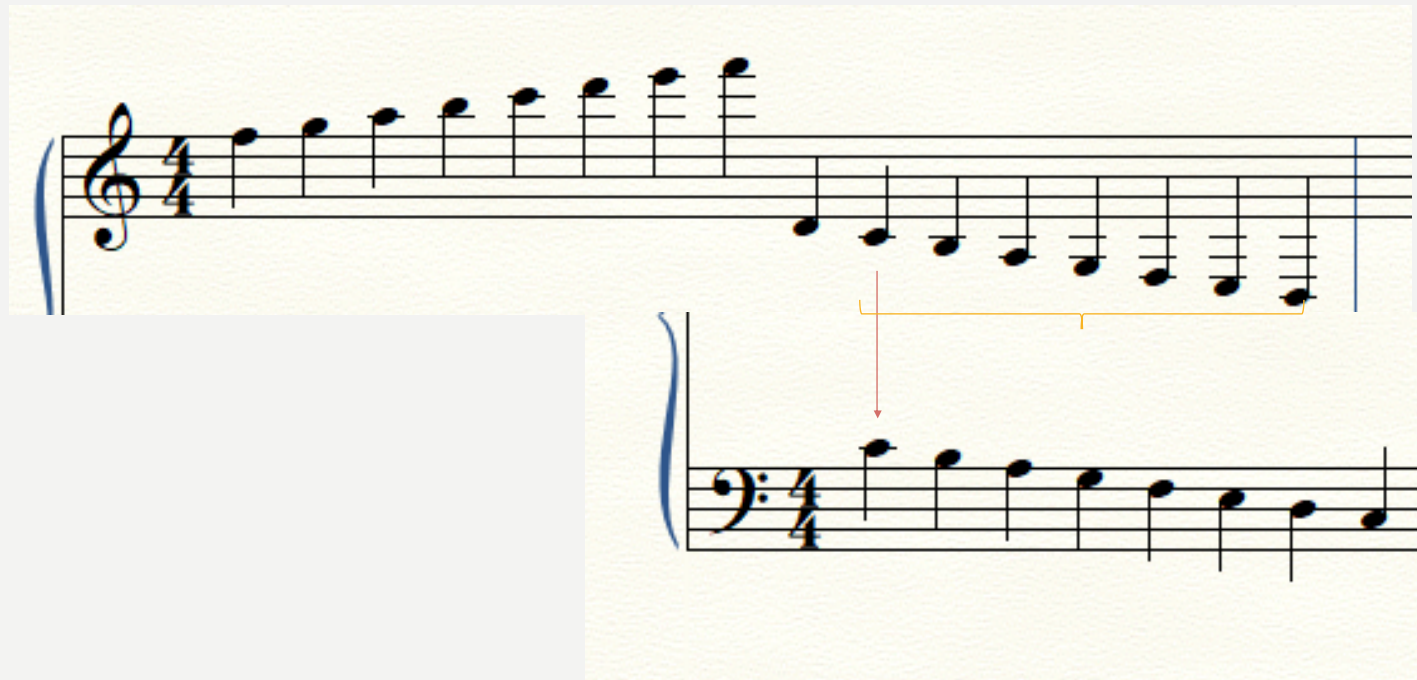
pet črt in štirje
prostori omogočajo
zapis različnih višin

MojeZnanje.si

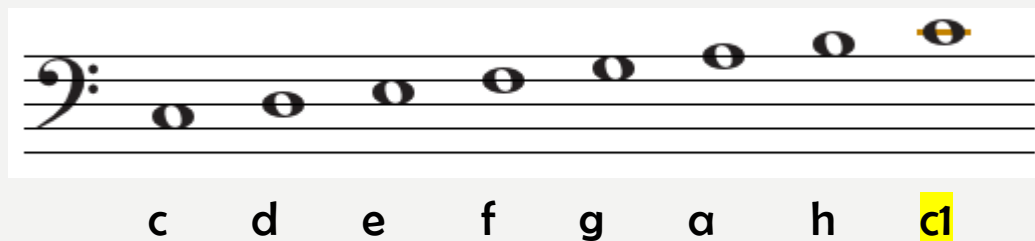
POMOŽNE ČRTE

- Pomožne črte omogočajo zapis tonov, ki se ne nahajajo na 5 črtah (so višje/nizže)

RAZLIČNI KLJUČI

- V izogib preveč pomožnim črtam

POMOŽNE ČRTE

ZAPISI NOT V RAZLIČNIH OKTAVAH

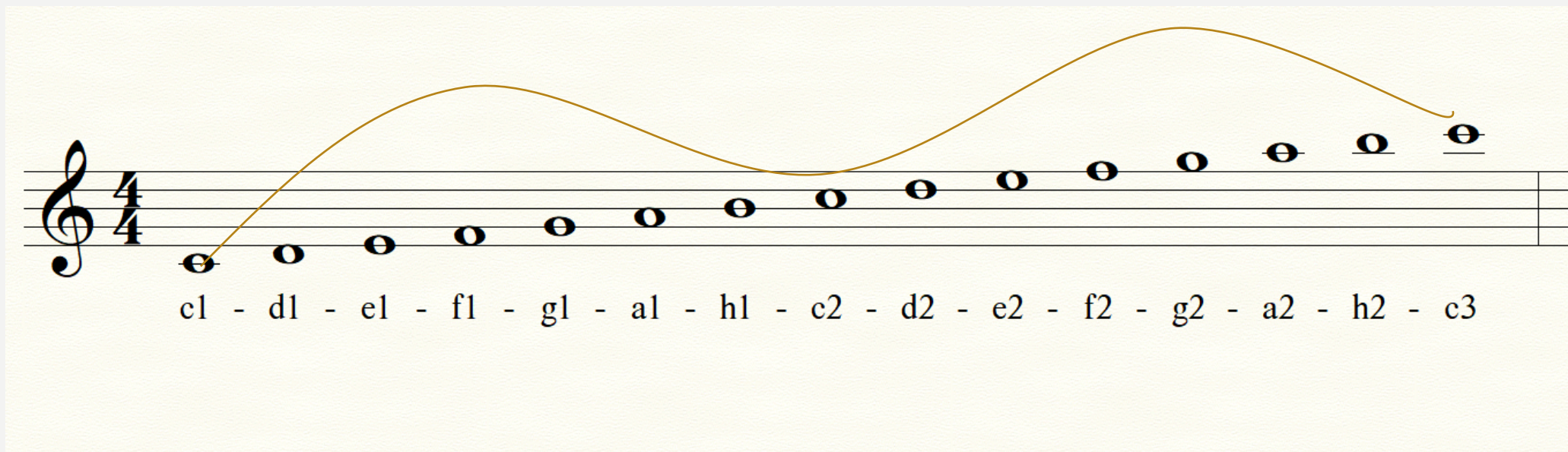
- Tone (C,D,E,F,G,A,H,C) pišemo z veliko začetnico in/ali jim dodamo številko glede na to, kako visoko se nahajajo

dl - el - fl - gl - al - hl - c2 - d2 - e2 - f2 - g2 - a2 - h2 - c3

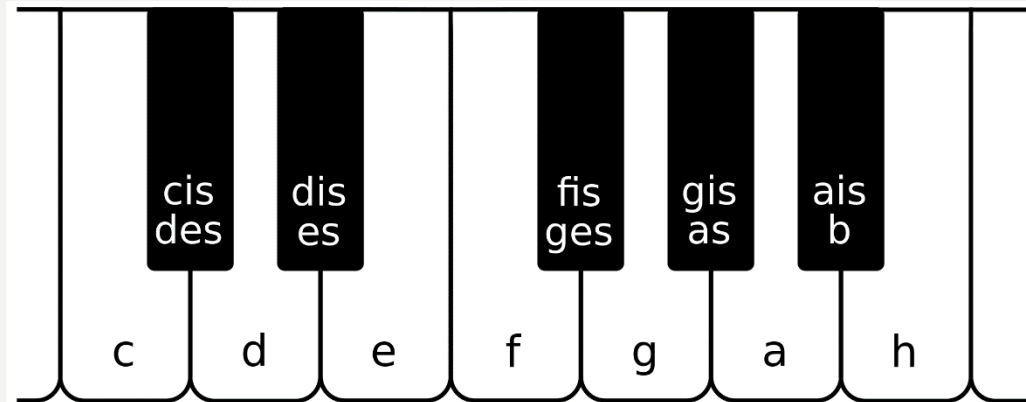
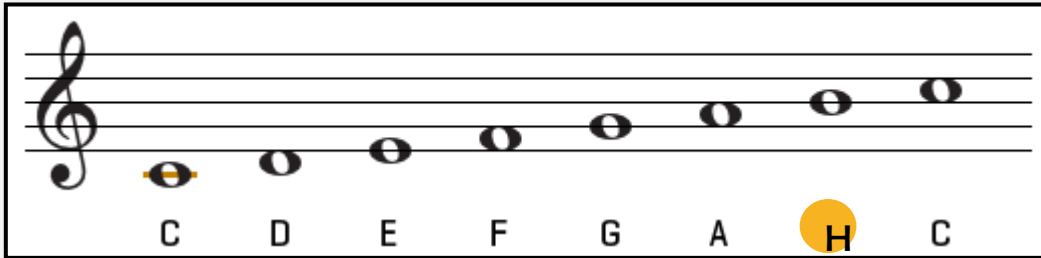
CC - D - E - F - G - A - H - c - d - e - f - g - a - h - cl

OKTAVNE PONOVI

LESTVICA

- “Lestvica je vrsta točno določenega števila različnih tonov, ki so med seboj oddaljeni za enako razdaljo (interval) ne glede na izhodiščni ton.”
- Interval je razdalja med dvema tonoma
- Lestvica je osnoven glasbeni material

C-dur

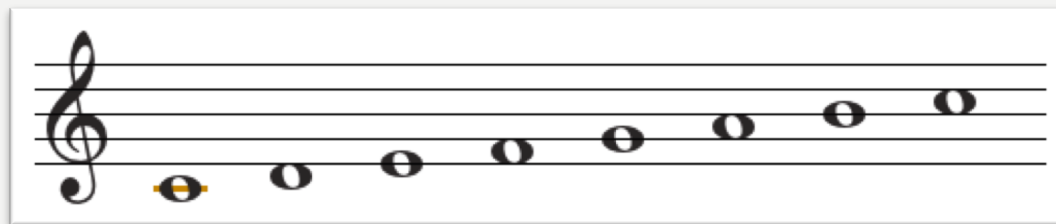
izhodiščni
ton

število
različnih tonov
in razdalja
med njimi

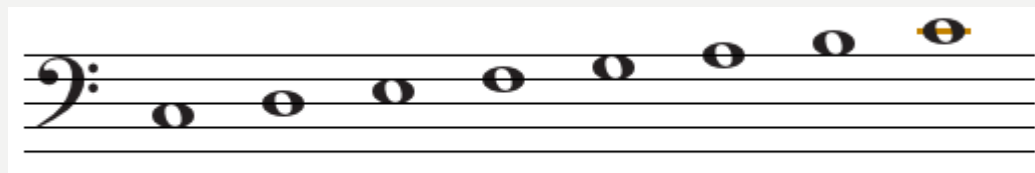

MojeZnanje.si

C-DUR V VIOLINSKEM IN BASOVSKEM KLJUČU

c1 d1 e1 f1 g1 a1 h1 **c2**

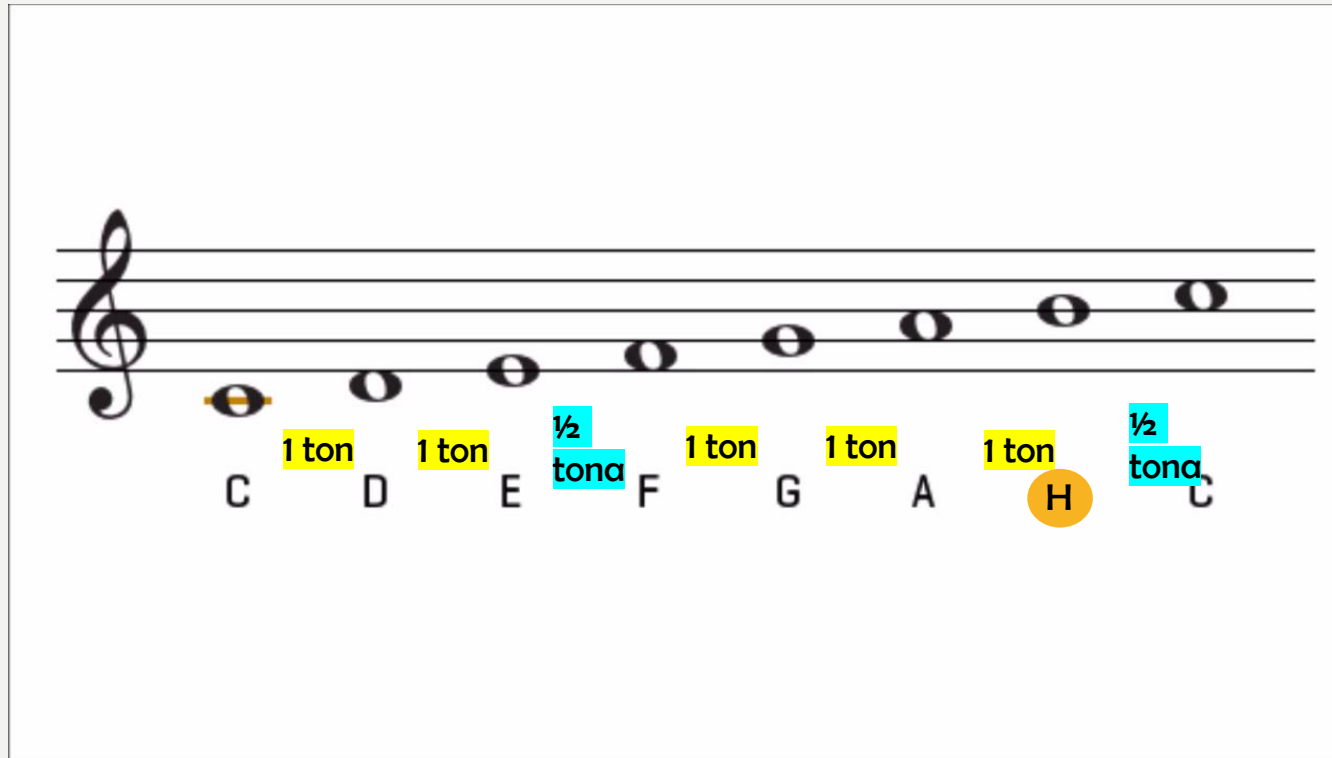
c d e f g a h **c1**

↑
Pod tem c, se toni poimenujejo z velikimi
začetnicami (npr. H)

MojeZnanje.si

C-DUR

Durova lestvica: 7 različnih tonov (osmi je ponovitev prvega) z oddaljenostji 1 ton, 1 ton, $\frac{1}{2}$ tona, 1 ton, 1 ton, 1 ton, $\frac{1}{2}$ tona.

VIŠAJ, NIŽAJ IN RAZVEZAJ (PREDZNAKI)

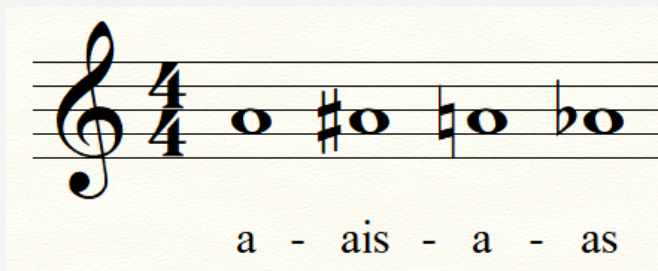
1.

2.

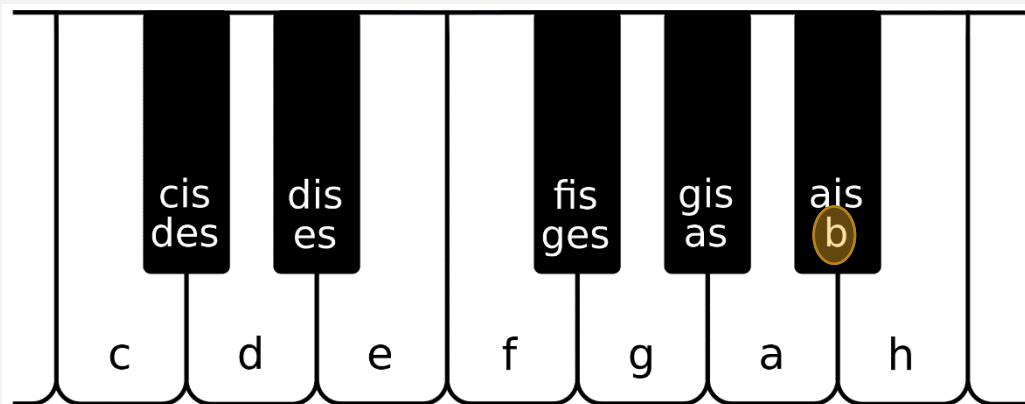
3.

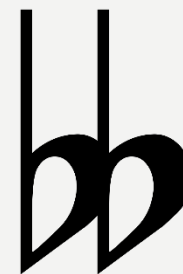
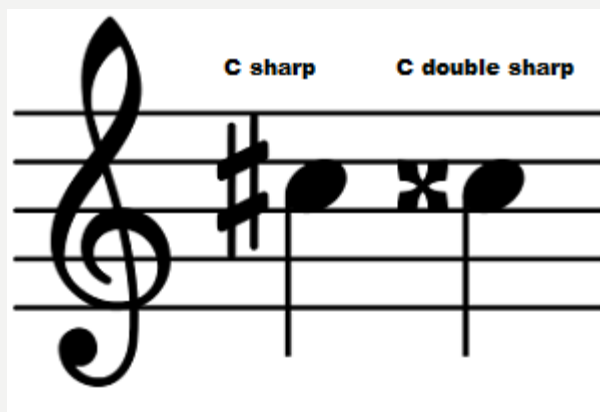
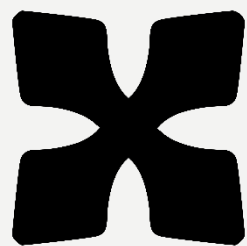

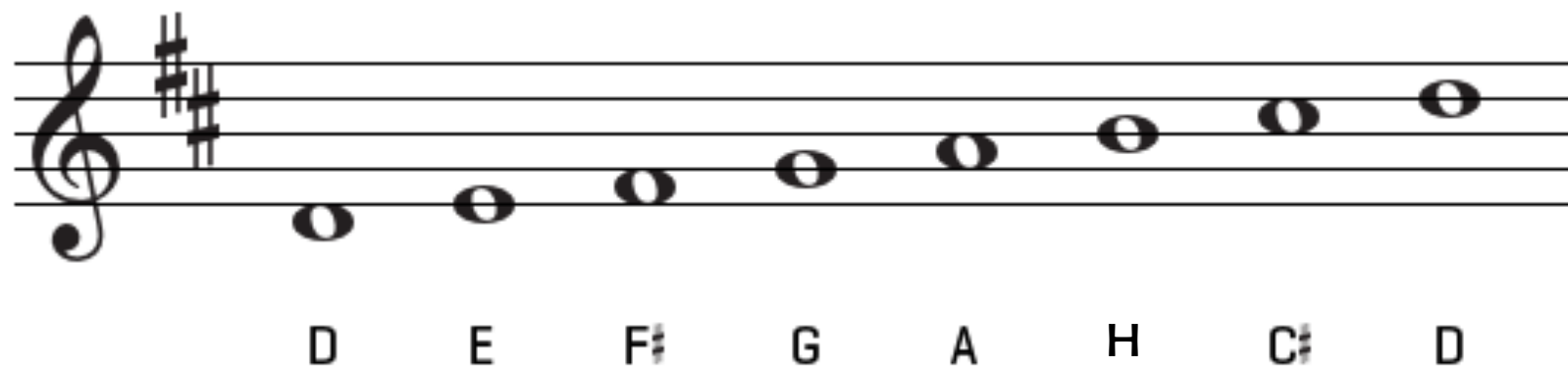
1. Višaj ton zviša za pol tona (dodamo končnico –is, npr. fis),
2. nižaj ga za pol tona nižja (dodamo končnico –es ali, npr. ces)
3. razvezaj prej napisan predznak razveljavi.

Izjema:

- Znižan h imenujemo b.
- Znižani a imenujem as (e, ker je a samoglasnik, izpustimo)

PREDZNAKI

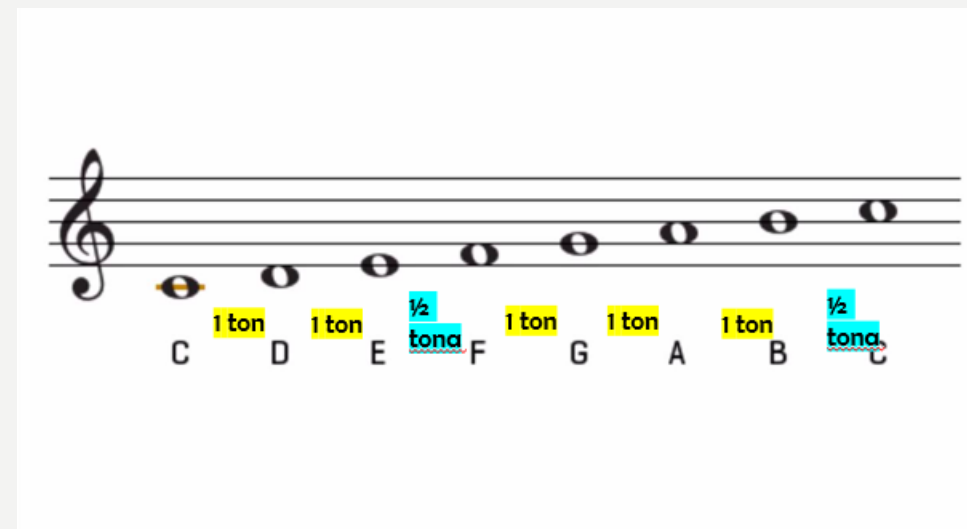
Ton	Zvižan	Znižan
C	Cis	Ces
D	Dis	Des
E	Eis	Es
F	Fis	Fes
G	Gis	Ges
A	Ais	As
H	His	B

PREDZNAKI

Ton	Zvižan	Znižan
C	Cis	Ces
D	Dis	Des
E	Eis	Es
F	Fis	Fes
G	Gis	Ges
A	Ais	As
H	His	B

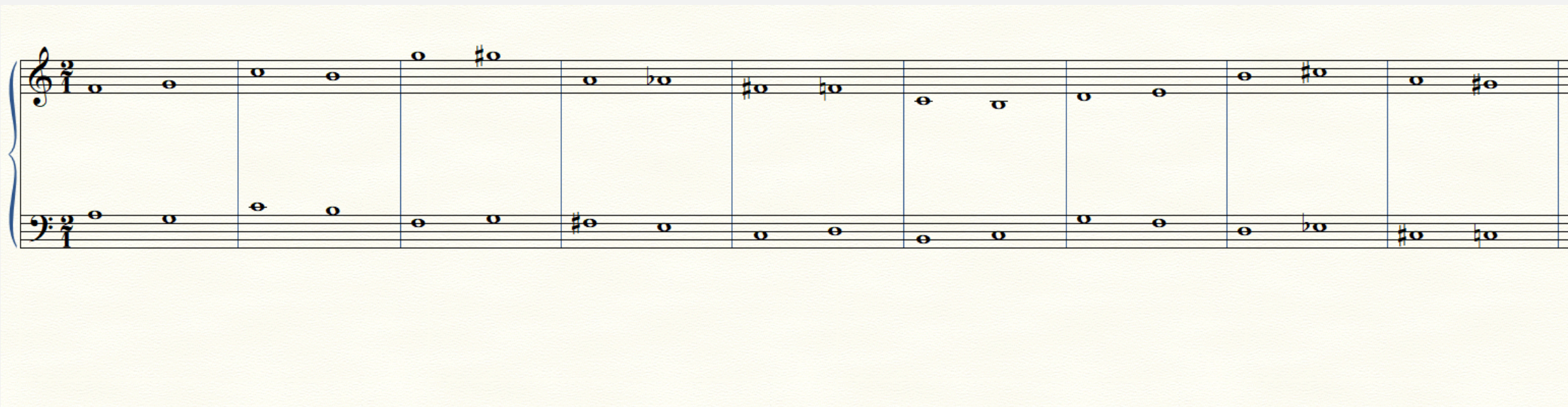
INTERVALI

Ime intervala in okrajšave	Razdalja	V C-duru ta interval najdemo
Prima (č1)	0	C-C
Mala sekunda (m2)	½ tona	E-F, H-C
Velika sekunda (v2)	1 ton	C-D, F-G, G-A
Mala terca (m3)	1,5 tona	E-G, A-C
Velika terca (v3)	2 tona	C-E, G-H
Čista kvarta (č4)	2,5 tona	C-F, D-G, E-A, G-C
Tritonus (trit)	3 tone	F-H
Čistva kvinta (č5)	3,5 tone	C-G, D-A, E-H, F-C
Mala seksta (m6)	4 tone	(E-C)
Velika seksta (v6)	4,5 tone	C-A
Mala septima (m7)	5 tonov	D-C
Velika septima (v7)	5,5 tonov	C-H
Oktava (č8)	6 tonov	C-C

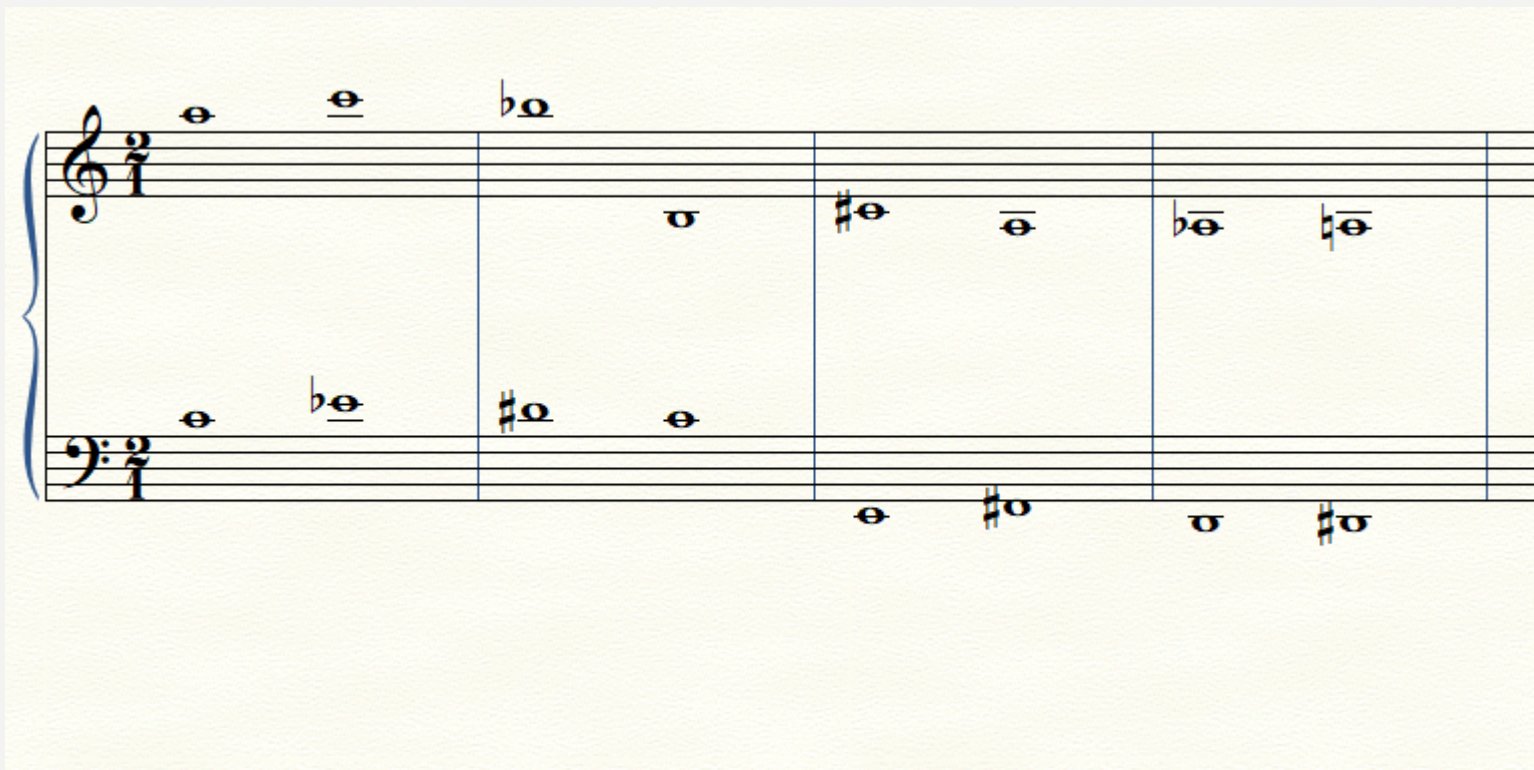
VAJE

- Poimenuj tone in določi, ali gre za cel ali pol ton

VAJE

- Imenuj tone na pomožnih črtah!

VAJE

- Imenuje tone!

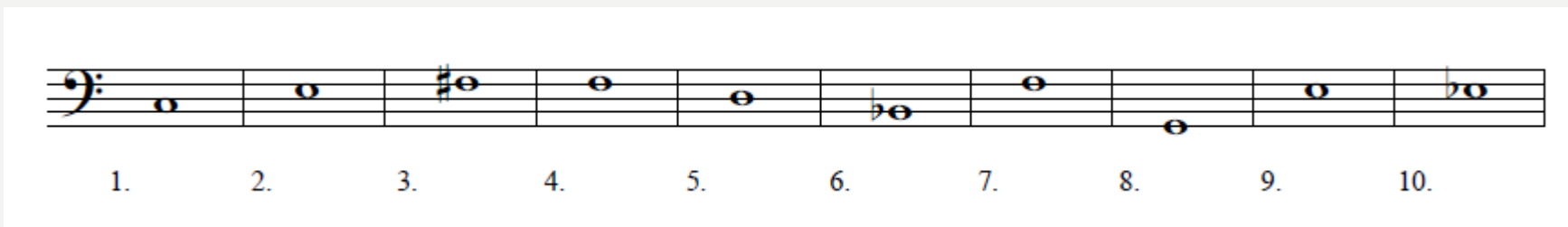
A musical exercise consisting of two staves, each with 10 numbered notes. The notes are placed on a five-line staff in treble clef. The notes are as follows:

Number	Note
1.	G ₂ (one line below)
2.	B ₂ (second line)
3.	D ₃ (third line, sharp)
4.	F ₃ (third space, flat)
5.	A ₂ (second space)
6.	C ₃ (first space)
7.	E ₃ (third line)
8.	G ₂ (one line below)
9.	B ₂ (second line)
10.	D ₃ (third line, flat)
11.	F ₃ (third space, flat)
12.	A ₂ (second space)
13.	C ₃ (first space, flat)
14.	E ₃ (third line, sharp)
15.	G ₂ (second space)
16.	B ₂ (third space)
17.	D ₃ (third space)
18.	F ₃ (third space)
19.	A ₂ (second space)
20.	C ₃ (first space)

VAJE

- Imenuj tone v basovskem ključu!

A musical exercise consisting of a single staff in bass clef. The staff contains ten measures, each with a single note. The notes are numbered 1 through 10 below the staff. The notes are: 1. G2, 2. A2, 3. B2 (sharped), 4. C3, 5. D3, 6. E3 (flattened), 7. F3, 8. G2, 9. A2, 10. B2 (sharped).

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
G ₂	A ₂	B ₂ ♯	C ₃	D ₃	E ₃ ♭	F ₃	G ₂	A ₂	B ₂ ♯

PREGLED GLASBENIH OBDOBIJ

STARI IN SREDNJI VEK

- ohranjeni zapisi antične glasbe
 - <https://www.youtube.com/watch?v=9RjBePQV4xE>
- srednji vek – **gregorijanski koral** (enoglasje)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=kK5AohCMXoU>
 - organum, faux-bourdon
 - notredamska šola
 - <https://www.youtube.com/watch?v=IOVsY1rxJB8>

RENEŠANSA (1400 – 1600)

šole franko-flamske polifonije

vrhunec vokalne, večglasne glasbe

kontrapunkt

madrigal, motet, maša

MojeZnanje.si

INŠTRUMENTALNA GLASBA NA PREHODU V BAROK

inštrumenti sprva kot
nadomestek manjkajočim
glasom

postopna osamosvojitev in
razširitev inštrumentarija

vloga v operi – obuditev
antičnega gledališča

Monteverdi: Orfej

<https://www.youtube.com/watch?v=OmD16EVxNOM&t=1s>

MojeZnanje.si